

Motion till riksdagen

1988/89: L416

av Alf Wennerfors (m)

Vårdnad av och umgänge med barn

För barns självkänsla, identitet och utvecklingen är en god regelbunden kontakt med bägge föräldrarna av central vikt.

Varje år genomförs 20000 skilsmässor i Sverige. Till detta kommer ett okänt antal separationer av samboförhållanden med gemensamma barn.

Generellt har det under 1980-talet gällt att efter separation bor närmare 85 % av barnen hos sin mamma. Under de senaste åren har vi dock sett en ny trend. Allt fler barn bor, efter att föräldrarna separerat, hos sin pappa. Undersökningar från Stockholm och Göteborg visar att vid separation bor i 35 % av fallen minst ett barn hos pappan.

Omkring 200000 barn beräknas enbart ha kontakt med en av sina föräldrar. I de flesta fall är det kontakten med fadern som går förlorad. Detta är nästan undantagslöst djupt olyckligt för barnens utveckling.

Ansvar för att det efter en separation skapas goda, nära kontakter mellan gemensamma barn och bägge föräldrarna åvilar dem själva. Genom politiska beslut är det möjligt att öka förutsättningarna för sådan kontakt. Jag ska i det följande skissera några sådana förslag som skyndsamt bör genomföras.

Utvidgad tillämpning av lagen om gemensam vårdnad

Lagen om gemensam vårdnad gäller f. n. enbart i de fall där föräldrarna är gifta. Det bör övervägas om denna kan utvidgas till att även gälla inom samboförhållanden med gemensamma barn. Undersökningar från bl. a. Göteborg visar att föräldrar som får barn inom samboförhållanden oftast är yngre än vad som gäller för gifta föräldrar. I samboförhållanden antyder materialet att hälften av förhållandena spricker innan barnet har uppnått ett års ålder. Vid många av dessa separationer vet vi att fadern efter en tid har mycket dålig kontakt med sitt barn.

Det är i dag möjligt för föräldrar i samboförhållanden att efter anmälan få gemensam vårdnad om sitt barn. Det vore enligt min mening positivt om detta blev en naturlig del i samband med att fadern, vid kontakter med de sociala myndigheterna, erkänner faderskapet. Härigenom skulle förutsättningarna för en bättre kontakt mellan barnet och särskilt dess fader underlättas.

Avdragsrätt för resor

Mot. 1988/89
L416

Många föräldrar bor efter en separation långt ifrån varandra. Detta innebär stora ekonomiska påfrestningar på – i de flesta fall – fadern för att hämta och lämna gemensamma barn. Eller när barnet blir äldre att betala kostnaderna för dess resor från den ena till den andra föräldern. För dessa resor bör avdragsrätt för resekostnader upp till en viss nivå utredas.

Utökat ansvar för vårdnadshavaren

Som jag påpekade i en motion till fjolårets riksmöte finns det med dagens lagregler alltför stora möjligheter för vårdnadshavaren att på olika sätt försvåra kontakten mellan fadern och det gemensamma barnet. I denna del krävs en ändring av föräldrabalken. Vårdnadshavarens ansvar för kontakten med den förälder som har umgängesrätt med deras gemensamma barn bör här ges en klarare markering.

Innebörden av interimistiskt vårdnadsbeslut

Om föräldrar efter separation inte kan finna en gemensam lösning på frågan om barnets framtid och kontakt med föräldrarna kan frågan avgöras i domstol. Innan en domstol fattar beslut i vårdnads mål görs en s. k. vårdnadsutredning. Under mellantiden gäller ett interimistiskt beslut om vilken av föräldrarna som ska ha vårdnaden om barnet. Domstolarnas praxis visar att det slutgiltiga avgörandet i de flesta fall följer det interimistiska beslutet. Det interimistiska beslutet är fattat på ett bristande underlag varför det är angeläget att finna en lösning där dettas betydelse för det slutgiltiga beslutet reduceras.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om ändring av reglerna om gemensam vårdnad,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om föräldrars rätt till avdrag för resor för att hämta och lämna barn respektive barns egna resor,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att föräldrabalken ska ges en ökad inriktning på vårdnadstagarens ansvar för att den förälder som har umgängesrätt med det gemensamma barnet ges möjlighet till en god, regelbunden kontakt med barnet,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om betydelsen av beslut om interimistisk vårdnad.

Stockholm den 24 januari 1989

Alf Wennerfors (m)